

Rättsläget för afghanska asylsökande i Sverige | av Thabo Muso

Rent allmänt försämrades rättsläget för afghanska asylsökande på flera punkter under år 2008. Procentuellt får fler asylsökande avslag. Migrationsöverdomstolen har i en dom från i juli 2008 bedömt att ensamkommande unga afghanska män utan socialt nätverk i Kabul ändå kan bosätta sig där även om det innebär att de inte kan återvända till hemprovinsen på grund av osäkerhet.

Afghaner som grupp riskerar begränsade möjligheter till asyl under åtminstone de närmaste två åren. Bortom Migrationsverkets bedömning och Migrationsöverdomstolens praxis på området, ser jag bristande kompetens hos asylombud som ett långt större problem. Rättsläget för de huvudsakliga grupperna av asylsökande är varierande.

Internflyktsalternativ | Detta är den i särklass största gruppen och lär förbli så under de närmaste två åren. Det är en etablerad uppfattning hos allmänheten, experter och även i migrationsdomstolarna att Kabul eller andra afghanska storstäder inte utgör ett rimligt internflyktsalternativ för asylsökande utan socialt nätverk. Problemet är att rådande praxis från Migrationsöverdomstolen säger annorlunda. Kompletterande bevisning i denna del ansamlas kontinuerligt. Jag tror att Migrationsöverdomstolen kommer att nödsakas pröva sin inställning på nytt inom det kommande året. Migrationsverket har inte ändrat sin officiella bedömning av det totala säkerhetsläget i Afghanistan på över ett år.

Barn | Barn med föräldrar är fortsatt utsatta. Asylsökande i tonåren bedöms ofta vara vuxna. Kunskapen om möjligheterna för denna grupp att styrka sin ålder förbättras gradvis. Fler barn lär därför få möjlighet att beviljas uppehållstillstånd i Sverige under det kommande året.

Kvinnor | Migrationsverket har angivit att ensamkommande kvinnor från Afghanistan generellt ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige, om de saknar socialt nätverk i Afghanistan. Denna situation lär bestå under överskådlig tid.

Kristna | Personer som uppger att de konverterat till kristendomen har relativt lätt att få sina avvísningar stoppade tillfälligt. Vanligtvis får de avslag när de inte i detalj kan bevisa sin kristna tro.

Hinduer och sikher | Det lär förbli fortsatt svårt att bevisa systematisk förföljelse, däremot inte godtycklig sådan. Migrationsverket eller migrationsdomstolarna har inte tillräckligt prövat den rättsliga

betydelsen av den senare frågan, vilken utgör asylskäl enligt utlänningslagen. Rättsläget för sikher och hinduer lär förändras från ett katastrofalt till ett hoppfullt läge under det kommande året.

Homosexuella | Homosexuella afghaners rätt till uppehållstillstånd torde framgå mycket klart med en riktig tolkning av asylskäl enligt utlänningslagen. Jag tror att en förbättring sker när ombud hänvisar tydligare till gällande förarbeten och praxis.

Gamla, sjuka och skadade | Äldre och/eller sjuka och skadade afghaner kan beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Kunskapen om behovet av läkarintyg, samt kvaliteten på dessa för att styrka synnerligen ömmande omständigheter ökar långsamt. Denna grupp lär därför i högre utsträckning beviljas uppehållstillstånd.

Tortyroffer | Migrationsverket och migrationsdomstolarna beviljar som regel inte asyl för tortyroffer. Endast framtida risker för tortyr beaktas. Europeiska Unionens skyddsgrundsdirektiv anger att tidigare bevis för tortyr "utgör en stark indikation" för framtida risk för tortyr och därmed asylskäl. Om det påtalas ofta och tydligare för Migrationsverket och migrationsdomstolarna, lär fler beviljas uppehållstillstånd på denna grund.

Personer som varit otrogna | Kunskapen om att otrohet, särskilt om en inblandad part är gift eller oskuld, är ett brott belagt med dödsstraff enligt afghansk lag sprids långsamt bland ombud. När denna kunskap slår igenom hos migrationsdomstolarna, lär rättsläget förbättras. En kvarstående problem är införskaftet av bevis om att själva "brottet" begåtts. Kunskapen i möjlighet att införskaffa domar är begränsad. När den blir allmänt känd lär situationen förbättras under år 2009.

Personer inblandade i markkonflikter | Migrationsverkets beviljar i princip inte uppehållstillstånd på grund av markkonflikter, inte ens när anhöriga mördats. Behov finns av att bevisa och argumentera för att markkonflikter i praktiskt mening inte blir "lösta" förrän den sista överlevande manliga arvingen mördats. När så sker lär situationen för denna grupp förbättras.

Thabo Muso är juridikstuderande, SAK-medlem, ombud och offentligt biträde för asylsökande. Hösten 2008 deltog Thabo i SAKs medlemsresa till Afghanistan.

